

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства освіти і науки
України

№ _____

ПОЛОЖЕННЯ
про конкурсний відбір проектів підручників для 5-9 та 10-11 класів
закладів загальної середньої освіти

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до статей 31, 33, 37 Закону України «Про загальну середню освіту», статей 20, 21, 26-1 Закону України «Про видавничу справу», розділу V Закону України «Про авторське право і суміжні права», статей 7 і 11 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», статті 21 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», статей 3, 22 Закону України «Про запобігання корупції», постанов Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 781 «Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів», від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 січня 2007 року № 13, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 січня 2007 року за № 77/13344.

2. Положення визначає порядок проведення конкурсного відбору проектів підручників для 5-9 та 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (далі – Конкурс) з навчальних предметів типових навчальних планів закладів загальної

середньої освіти (далі – ЗЗСО) згідно з переліком, який затверджується наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) про проведення Конкурсу.

3. Конкурс проводиться окремо для проектів підручників для кожного класу ЗЗСО.

Конкурсний відбір проектів підручників з вибірково-обов'язкових навчальних предметів типових навчальних планів для 10-11 класів ЗЗСО проводиться під час проведення конкурсного відбору проектів підручників для 10 класу ЗЗСО.

4. Конкурс проводиться для кожного класу в два етапи:

I етап – проведення науково-методичної та антидискримінаційної експертизи проектів підручників за їх електронними версіями;

II етап – вибір проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів.

5. Конкурс проводить МОН на засадах відкритості, прозорості, гласності й доброчесності.

Інформація щодо проведення Конкурсу обов'язково оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (далі – ІМЗО).

6. У Конкурсі можуть брати участь фізичні та юридичні особи, які мають виключні майнові права на використання твору (далі – учасники) та які надали згоду передати на безоплатній основі МОН, ІМЗО (при укладанні договорів на видання підручників за рахунок коштів Державного бюджету України) право на розміщення підручників в електронному вигляді (у pdf-форматі) для безоплатного використання користувачами мережі Інтернет строком на п'ять років.

7. Один автор (авторський колектив) може подати на Конкурс не більше одного проекту підручника з однієї назви підручників, у тому числі у співавторстві з іншими особами.

8. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

авторський оригінал – друкований авторський текст з візуальними матеріалами, розміщеними на відповідних сторінках тексту;

видавничий оригінал – комплект оригіналів усіх частин видання (тексту, візуальних матеріалів, розміщених на відповідних сторінках тексту), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання;

доброчесність – це спрямованість діянь особи на дотримання норм права та суспільної моралі й відмова від превалювання приватного інтересу над інтересами суспільства під час здійснення особою наданих їй повноважень;

електронна версія проекту підручника – електронна версія авторського, видавничого оригіналу або оригінал-макету майбутнього підручника у pdf-форматі;

конфлікт інтересів – суперечність між особистими майновими, немайновими інтересами особи чи близьких їй осіб та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

оригінал-макет – оригінал книги, кожна сторінка якого тотожна відповідній сторінці майбутнього видання;

проект підручника – авторський, видавничий оригінал або оригінал-макет майбутнього підручника;

близькі особи – особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також – незалежно від зазначених умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта;

репозитарій навчальних матеріалів (далі – Репозитарій) – ресурс, де зберігаються, накопичуються, систематизуються в електронному форматі продукти інтелектуальної власності наукового, освітнього й методичного призначення, забезпечується безоплатний доступ до них засобами інтернет-технологій та оприлюднюється інформація щодо проведення Конкурсу, реєстрації експертів.

9. З метою забезпечення проведення Конкурсу створюються комісії: Комісія ІМЗО, комісія з відбору експертів для здійснення експертизи електронних версій проектів підручників (далі – Комісія з відбору експертів), конкурсні комісії Конкурсу (далі – Конкурсні комісії), Апеляційна комісія Конкурсу (далі – Апеляційна комісія).

Результати роботи кожної комісії оформлюються протоколом, який підписують голова, секретар та всі члени цієї комісії. Голова та секретар підписують усі сторінки протоколу.

Засідання кожної комісії є правомочним, якщо у ньому брали участь не менше 2/3 її складу.

Рішення кожної комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від затвердженого складу Комісії.

Організація роботи комісій покладається на голів та секретарів цих комісій.

10. Склад Комісії ІМЗО у кількості трьох осіб, які не є учасниками та особами, які мають конфлікт інтересів, затверджується наказом ІМЗО до оголошення Конкурсу.

Члени Комісії ІМЗО не мають права розголошувати до завершення Конкурсу інформацію про учасників та авторів зашифрованих проектів підручників і підписують заяви про нерозголошення службової та конфіденційної інформації.

11. Склад Комісії з відбору експертів у кількості не менше семи осіб (непарна кількість), які не є учасниками, експертами та особами, які мають конфлікт інтересів, затверджується наказом МОН до оголошення Конкурсу і оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті ІМЗО після оголошення висновків Конкурсних комісій на I етапі Конкурсу.

Членами Комісії з відбору експертів можуть бути працівники МОН, ІМЗО, науково-педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, наукові працівники НАН України та НАПН України, методисти, вчителі, представники асоціацій та спілок вчителів з відповідного навчального предмета, перекладознавці та перекладачі, представники громадських організацій.

Члени Комісії з відбору експертів не мають права розголошувати до завершення I етапу Конкурсу інформацію про склад експертів за кожним із зашифрованих підручників та до початку роботи комісії підписують заяви про нерозголошення службової та конфіденційної інформації.

12. Конкурсні комісії створюються відповідно до таких освітніх галузей: «Мови та літератури» (створюються три окремі комісії: а) українська мова, українська та зарубіжна літератури; б) іноземні мови; в) мови та літератури національних меншин), «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Математика», «Природознавство», «Технології», «Здоров'я і фізична культура».

Склад Конкурсних комісій у кількості не менше семи фахівців відповідної освітньої галузі (непарна кількість), які не є учасниками Конкурсу, членами Комісії з відбору експертів, Апеляційної комісії, експертами та особами, які мають конфлікт інтересів, затверджується наказом МОН до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів та оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО після завершення Конкурсу.

Голови Конкурсних комісій обираються з числа членів цих комісій на першому їх засіданні.

Секретарями Конкурсних комісій без права голосу є працівники ІМЗО.

13. Склад Апеляційної комісії у кількості не менше п'яти осіб (непарна кількість) затверджується наказом МОН до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів.

Голова Апеляційної комісії обирається на першому її засіданні.

Секретарем Апеляційної комісії є працівник ІМЗО.

Членами Апеляційної комісії не можуть бути працівники МОН, учасники, експерти, члени Комісії з відбору експертів, Конкурсних комісій та особи, які мають конфлікт інтересів з авторами, проекти підручників яких подані на Конкурс.

Інформація про склад Апеляційної комісії оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО після завершення її роботи на II етапі Конкурсу.

14. Комісії здійснюють роботу у строки, визначені наказом МОН про проведення Конкурсу.

II. Підготовка та оголошення Конкурсу

1. Конкурс оголошується наказом МОН, що оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті ІМЗО.

Оголошення має містити інформацію про мету Конкурсу, строки його проведення, перелік навчальних предметів та назв підручників, з яких оголошується Конкурс (з іноземних мов та мов національних меншин – із зазначенням відповідної іноземної мови, мови національної меншини), умови подання конкурсних матеріалів та апеляцій, номери контактних телефонів, факсів, номер «гарячої телефонної лінії», електронні адреси установ, відповідальних за організацію та проведення Конкурсу.

2. МОН та ІМЗО для організованого проведення Конкурсу забезпечують: формування переліку навчальних предметів та назв підручників, з яких оголошується Конкурс;

формування пропозицій щодо складу Комісії з відбору експертів, Конкурсних комісій та Апеляційної комісії;

розроблення спільно з Національною академією педагогічних наук України (далі – НАПН України) та оприлюднення на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайті ІМЗО та в Репозитарії інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертами експертиз електронних версій проектів підручників;

розроблення фахових вимог до експертів для здійснення експертиз електронних версій проектів підручників;

організацію формування загального списку експертів, добровільно зареєстрованих у Репозитарії, для здійснення експертиз електронних версій проектів підручників з відповідних назв;

розроблення та оприлюднення на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайті ІМЗО та в Репозитарії інструктивно-методичних матеріалів для здійснення вибору ЗЗСО проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів з кожної назви підручника та оформлення результатів вибору.

3. Для проведення Конкурсу ІМЗО забезпечує: формування складу Комісії ІМЗО;

приймання, реєстрацію, перевірку технічної справності оптичного диска або флеш-пам'яті з електронною версією проекту кожного підручника;
 шифрування та дешифрування комплектів конкурсних матеріалів;
 належні умови роботи Комісії ІМЗО, Комісії з відбору експертів, Конкурсних і Апеляційної комісій;
 оголошення висновків Конкурсних комісій;
 оприлюднення на веб-сайті ІМЗО наказів МОН, інформації про кількість проектів підручників, поданих на Конкурс з кожної назви підручника, фахових вимог до експертів, інструктивно-методичних матеріалів для проведення Конкурсу, вимоги доброчесності та відсторонення від здійснення експертиз, зразків оформлення комплектів конкурсних матеріалів, узагальнених результатів вибору проектів підручників, експертних висновків на проекти підручників, протоколів Конкурсних і Апеляційної комісій, інструктивно-методичних матеріалів та інших документів стосовно проведення Конкурсу;
 оплату праці експертів.

III. Вимоги до оформлення проектів підручників

1. Назва підручника повинна відповідати назві навчального предмета, з якого оголошено Конкурс, і подаватися українською мовою (для ЗЗСО з навчанням українською мовою), двома мовами – українською та мовою підручника (у підручниках з іноземних мов, мов та літератур національних меншин).

2. Проекти підручників мають бути виконані:
 українською мовою (для ЗЗСО з навчанням українською мовою);
 іноземними мовами та мовами національних меншин (з відповідних навчальних предметів для ЗЗСО з навчанням українською мовою, мовами національних меншин).

3. При поданні на Конкурс проекту підручника перші 36 сторінок обов'язково подаються у вигляді оригінал-макета підручника, а далі – у вигляді авторського чи видавничого оригіналу або оригінал-макету.

Авторський або видавничий оригінал підручника мають бути виконані комп'ютерним набором на одному боці аркуша формату А4, основний текст кеглем не менше 14 пунктів, додатковий текст – не менше 12 пунктів через 1,15 інтервалу. Візуальні матеріали авторського чи видавничого оригіналу підручника, які відображають ескізи ілюстрацій, малюнків, схем, фото або опис зображувального ряду, мають бути розміщені на сторінках з відповідними текстами.

Оригінал-макет підручника має бути виконаний із дотриманням Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я

України від 18 січня 2007 року № 13, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 січня 2007 року за № 77/13344.

4. Проект підручника подається на паперовому та електронному носіях. Електронна версія проекту підручника має бути подана у pdf-форматі на оптичному диску або флеш-пам'яті.

Електронна версія проекту підручника має відповідати його паперовій версії.

5. У проекті підручника не зазначається інформація про автора (авторів), видавництва, а лише назва навчального предмета та назва проекту підручника.

6. Проекти підручників з української літератури, зарубіжної літератури, мов та літератур національних меншин можуть містити тексти та/або уривки текстів літературно-художніх творів, обсяг яких не може перевищувати тридцяти відсотків від загального обсягу проекту підручника.

IV. Порядок подання проектів підручників на Конкурс

1. Для участі у Конкурсі учасник має подати до ІМЗО комплект конкурсних матеріалів:

лист-клопотання, у якому, зокрема, надається згода передати право на розміщення підручників в електронному вигляді (у pdf-форматі) на веб-сайті видавця, офіційному веб-сайті МОН, веб-сайті ІМЗО для безоплатного використання користувачами мережі Інтернет строком на п'ять років;

один примірник проекту підручника на паперовому носії з переліку навчальних предметів та назв підручників, з яких оголошується Конкурс;

електронну версію проекту підручника, поданого на паперових носіях;

відомості про автора (авторів) (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності));

відомості про фізичну особу (прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності), номери контактних телефонів), яка має виключне майнове право на використання твору;

відомості про юридичну особу (повне найменування, місцезнаходження, контактні телефони, електронна адреса, прізвище, ім'я, по батькові керівника (керівників); копія документа про виключне майнове право на використання твору).

Обробка персональних даних учасників здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

2. Комплекти конкурсних матеріалів, зазначених у пункті 1 цього розділу, надсилаються до ІМЗО кур'єрською поштою в закритому відправнику пакунку

(папці) без зазначення зворотної адреси та будь-яких поміток, зображень, крім назви проекту підручника.

Вся інформація, крім проекту підручника на паперовому носії та електронної версії проекту підручника, повинна міститися в окремому закритому конверті. На конверті не повинно бути ніяких поміток.

3. Зразки оформлення комплектів конкурсних матеріалів оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО за десять календарних днів до початку подання комплектів конкурсних матеріалів.

4. Комплекти конкурсних матеріалів надсилаються до ІМЗО, реєструються у день їх надходження і перевіряються із збереженням конфіденційності Комісією ІМЗО протягом трьох робочих днів з дня надходження.

5. Комплекти конкурсних матеріалів, які надійшли до ІМЗО з порушенням вимог, зазначених у пункті 7 розділу I, розділі III та пункті 1 цього розділу, повертаються учасникам Конкурсу протягом трьох робочих днів від дати їх надходження із зазначенням причин повернення у письмовій формі.

У разі виявлення технічної несправності оптичного диска або флеш-пам'яті з електронною версією проекту підручника, Комісією ІМЗО в той же день розкриває конверт з інформацією про учасника і повідомляє його про зазначений факт.

6. Комплекти конкурсних матеріалів, які відповідають вимогам, зазначеним у пункті 7 розділу I, розділі III та пункті 1 цього розділу, шифруються Комісією ІМЗО наступного дня після закінчення терміну їх перевірки.

7. Зашифровані комплекти конкурсних матеріалів, крім паперової та електронної версії проекту підручника, зазначених у пункті 1 цього розділу, Комісією ІМЗО закладаються в сейф ІМЗО, опломбовуються і зберігаються в ньому до дня дешифрування.

8. Подані на Конкурс електронні версії проектів підручників упродовж п'яти робочих днів з дня закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів розміщуються в Репозитарії для проведення I етапу Конкурсу.

9. Інформація про кількість поданих на Конкурс проектів підручників з кожної назви оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО упродовж п'яти робочих днів з дня закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів.

V. Проведення I етапу Конкурсу

1. Експертизи електронних версій проектів підручників, поданих на Конкурс, проводяться протягом строку, визначеного наказом МОН про проведення Конкурсу.

2. Експертами є фізичні особи, які проводять експертизу підручників та несуть персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, об'єктивність та обґрунтованість експертного висновку.

3. Експертами не можуть бути працівники МОН, ІМЗО та особи, які під час здійснення експертизи матимуть конфлікт інтересів, автори (співавтори) оригінал-макетів підручників, поданих на Конкурс, близькі особи зазначених категорій тощо, що може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень під час виконання наданих повноважень.

4. Експертами з науково-методичної експертизи можуть бути науково-педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, наукові працівники НАН України та НАПН України, методисти, вчителі, представники асоціацій та спілок вчителів з відповідного навчального предмета, перекладознавці та перекладачі, представники профільних громадських організацій, які виявили бажання бути експертами та зареєструвалися в Репозитарії у строк, визначений наказом МОН.

Експерти з науково-методичної експертизи повинні мати відповідну фахову освіту та бути обізнаними з науково-методичними та психолого-педагогічними вимогами щодо викладання навчальних предметів у ЗЗСО, з яких передбачається проведення експертизи проектів підручників та відповідати таким вимогам:

науково-педагогічні працівники – працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, які мають науковий ступінь доктора філософії або доктора наук і науковий або науково-педагогічний стаж роботи не менше п'яти років;

наукові працівники НАН України чи НАПН України – працівники установ НАН України чи НАПН України, які мають науковий ступінь доктора філософії або доктора наук і науковий або науково-педагогічний стаж роботи не менше п'яти років;

методисти – педагогічні працівники методичних кабінетів (науково-методичних центрів) районного, міського рівнів, методисти закладів післядипломної педагогічної освіти, які мають педагогічний стаж та стаж роботи методиста не менше п'яти років;

вчителі - вчителі вищої кваліфікаційної категорії, які мають почесне звання «заслужений вчитель України» або педагогічне звання «старший вчитель» чи «учитель-методист», зі стажем роботи на посаді вчителя не менше п'яти років. З мов та літератур національних меншин (болгарської, гагаузької,

кримськотатарської, молдовської, польської, російської, ромської, румунської, словацької, угорської, мови іврит) експертами можуть бути вчителі I кваліфікаційної категорії зі стажем роботи на посаді вчителя не менше п'яти років, а також представники методичних об'єднань, асоціацій та спілок вчителів;

перекладознавці та перекладачі – фахівці, рекомендовані науковими установами, закладами вищої освіти, громадськими організаціями тощо.

5. Експертами з антидискримінаційної експертизи можуть бути фахівці, які для проведення цієї експертизи рекомендовані науковими установами, закладами вищої та післядипломної педагогічної освіти, профільними громадськими організаціями, пройшли навчання та виявили бажання бути експертами і для цього зареєструвалися в Репозитарії у строк, визначений наказом МОН.

6. Фахові вимоги до експертів затверджуються наказом МОН до оголошення Конкурсу і оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО.

7. Склад експертів для проведення експертиз електронних версій проектів підручників з відповідних назв формується Комісією з відбору експертів до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів із загальних списків таких експертів з урахуванням фахових вимог до експертів.

Склад експертів для кожної назви підручника формується Комісією з відбору експертів методом жеребкування із числа експертів, зазначених у пункті 7 цього розділу, та затверджується наказом МОН до початку проведення експертиз і оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО після оголошення висновків Конкурсних комісій на I етапі Конкурсу.

До складу експертів із зарубіжної літератури обов'язково додатково включаються перекладознавці, перекладачі.

8. Експерти несуть відповідальність за нерозповсюдження об'єктів авторського права – проектів підручників, які матимуть змогу переглядати чи завантажувати з Репозитарію.

Експертам забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб.

Експерти мають повідомляти про наміри та факти здійснення корупційних дій та отримання неправомірної вигоди усно на «гарячу телефонну лінію» МОН чи письмово на поштову адресу МОН або ІМЗО.

9. Експерти, які мають конфлікт інтересів з авторами або видавництвами, що подали на Конкурс проекти підручників, впродовж трьох робочих днів з дня початку експертизи мають обов'язково письмово повідомити про такий факт ІМЗО.

У разі встановлення МОН або ІМЗО факту порушення експертом зазначених вимог чи доброчесності Комісія з відбору експертів відсторонює експерта від проведення експертизи та обирає нового експерта методом жеребкування. Інформація про такий факт оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО з обґрунтуванням причини відсторонення.

10. Експертам, відстороненим від проведення експертизи, забороняється протягом трьох років здійснювати експертизу навчальної літератури.

11. Загальні списки експертів для проведення експертизи електронних версій проектів підручників з відповідних назв формуються до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів з експертів, які добровільно зареєструвалися в Репозитарії.

12. Експерти з кожного навчального предмета проходять обов'язковий інструктаж щодо проведення експертизи та оформлення її результатів.

Експерти, які не пройшли інструктаж і не підписали зобов'язання щодо нерозголошення конфіденційної інформації, експертизу електронних версій проектів підручників не здійснюють.

13. Науково-методична експертиза кожного проекту підручника з певної назви проводиться трьома експертами: вчителем, методистом та науковим (науково-педагогічним) працівником. Для навчального предмета «зарубіжна література» – додатково також перекладознавцем або перекладачем.

Кожен експерт здійснює експертизу не більше двох проектів підручників, поданих на Конкурс з певної назви, відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертизи проектів підручників.

Кожен експерт порівнює проект підручника (підручників), експертизу якого він здійснював, з іншими проектами підручників даної назви. Кількість проектів підручників для порівняння становить не більше п'яти.

Експертний висновок має бути обґрунтованим, розгорнутим, якісним, повним (з урахуванням всіх позитивних переваг і виявлених помилок та недоліків проекту підручника) та завершуватися одним із варіантів загального висновку:

«Підручнику доцільно надати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»;

«Підручнику недоцільно надавати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Загальний висновок експерта має узгоджуватися зі змістом його експертного висновку.

Експертний висновок, що не відповідає вищезазначеним вимогам, не враховується Конкурсною комісією. Обґрунтоване рішення Конкурсної комісії з цього питання має бути відображене у протоколі її засідання. Оплата праці за такий висновок не здійснюється.

14. Кожен експерт з антидискримінаційної експертизи проводить експертизу не більше десяти проектів підручників відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для проведення цієї експертизи.

Експерт письмово оформлює результати проведеної ним експертизи у вигляді розгорнутого та обґрунтованого експертного висновку із зазначенням конкретних зауважень, які мають бути враховані під час доопрацювання підручників, що друкуватимуться за кошти державного бюджету.

15. Експерти несуть персональну відповідальність за достовірність і повноту експертного висновку, обґрунтованість рекомендацій відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертизи електронних версій проектів підручників.

16. На всіх сторінках експертного висновку експерт ставить свій підпис, на останній сторінці – свій підпис та дату.

Експерти передають свої експертні висновки на папері та в електронному вигляді (у pdf-форматі) до ІМЗО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу.

17. Проекти підручників та експертні висновки на них передаються ІМЗО головам Конкурсних комісій у день початку їх роботи.

18. Конкурсні комісії перевіряють правильність оформлення експертних висновків на проекти підручників, узагальнюють результати експертизи з кожної назви підручника та приймають узагальнене рішення про доцільність надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» проектам підручників, що отримали не менше двох (для зарубіжної літератури – трьох) позитивних експертних висновків.

19. Рішення Конкурсних комісій оголошуються головами або членами комісій наступного дня після ухвалення відповідних рішень і проводиться відкрито із запрошенням учасників, експертів, представників ЗЗСО, громадськості, видавництва, засобів масової інформації.

Проекти підручників, стосовно яких прийнято рішення про недоцільність надання їм грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», відразу дешифруються Комісією ІМЗО.

20. Експертні висновки та протоколи Конкурсних комісій оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО протягом двох робочих днів з дня ухвалення Конкурсними комісіями відповідних рішень.

21. Учасники мають право подати апеляції не пізніше п'яти робочих днів з дня оприлюднення на веб-сайті ІМЗО протоколів рішень Конкурсних комісій.

22. Апеляції учасників стосовно змісту експертних висновків розглядаються Конкурсними комісіями (на їх окремих засіданнях), а щодо порушення порядку проведення Конкурсу – Апеляційною комісією наступного робочого дня після завершення строку подання апеляцій.

23. Апеляційна комісія розглядає апеляції учасників стосовно порушення порядку проведення Конкурсу та інформує ІМЗО протягом двох робочих днів після завершення її роботи про свою позицію щодо обґрунтованості апеляцій.

Рішення Апеляційної комісії, викладене в протоколі, доводиться листами ІМЗО до відома учасників, які подавали апеляції.

24. Рішення Апеляційної та Конкурсних комісій оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО протягом двох робочих з дня їх ухвалення.

25. Електронні версії проектів підручників, стосовно яких Конкурсними та Апеляційною комісіями прийнято рішення про відмову у задоволенні апеляції, знімаються з Репозитарію до початку проведення II етапу Конкурсу.

26. Електронні версії проектів підручників, яким за результатами розгляду апеляцій пропонується надати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», повторно шифруються разом з іншими проектами підручників з даної назви підручників.

Повторне шифрування здійснюється Комісією ІМЗО на наступний день після подання до ІМЗО протоколу Конкурсної та Апеляційної комісій щодо розгляду апеляцій.

27. Усі проекти підручників, експертні висновки на них разом з протоколами засідань Конкурсних комісій передаються їхніми головами до ІМЗО в день завершення I етапу, про що складаються відповідні акти приймання-передавання, які підписують голови Конкурсних комісій та директор ІМЗО.

28. Учасники, які подали на Конкурс авторські або видавничі оригінали підручників, яким за результатами I етапу пропонується надати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», подають до ІМЗО оригінал-макети підручників у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, які шифруються Комісією ІМЗО до початку проведення II етапу Конкурсу.

VI. Проведення II етапу Конкурсу

1. Зашифровані електронні версії оригінал-макетів підручників, яким за результатами I етапу Конкурсу пропонується надати гриф «Рекомендовано

Міністерством освіти і науки України, розміщуються в Репозитарії у термін, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу.

2. Педагогічні працівники ЗЗСО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, ознайомлюються з електронними версіями оригінал-макетів підручників.

На II етапі Конкурсу проектів підручників для 10 та 11 класів вибір проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів здійснюють також заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗПТО), що використовують в освітньому процесі підручники для ЗЗСО, та заклади вищої освіти (далі – ЗВО), які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти.

3. Безпосередній вибір проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів з кожної назви підручника здійснюють вчителі (викладачі) ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО), який схвалюється на засіданні педагогічної ради ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО), протокол якого підписують члени педагогічного колективу, які здійснили безпосередній вибір проектів підручників. Протокол педагогічної ради протягом двох робочих днів оприлюднюється на сайті ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

4. Будь-яка зміна вибору ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) не допускається. Кожен факт зміни вибору ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) розглядається на Колегії МОН під час розгляду питання про затвердження переліку підручників, що друкуватимуться за державні кошти.

Остаточне рішення про включення або не включення кожного з таких підручників до списку підручників, що будуть друкуватися за кошти державного бюджету, приймається Колегією МОН. Кількість примірників кожного з підручників має відповідати реальному вибору ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

5. Кожен педагогічний працівник ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) має право повідомити на «гарячу телефонну лінію» МОН про вплив або бажання третіх осіб вплинути на його волевиявлення щодо вибору підручників чи про факт зміни волевиявлення вчителів (викладачів) ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО), в якому він працює.

6. ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, і відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для здійснення вибору ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів з кожної назви підручника заповнюють спеціальну електронну форму вибору електронних версій оригінал-макетів підручників в Репозитарії.

Вибір електронних версій оригінал-макетів підручників, здійснений ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) у Репозитарії, засвідчується електронним підписом керівника цього ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

Результати вибору кожним ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) зашифрованих оригінал-макетів підручників оприлюднюється єдиним документом на сайті ІМЗО наступного дня після завершення вибору ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

7. Узагальнені результати вибору оригінал-макетів підручників з кожної назви підручника, що оформлені ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) в Репозитарії, передаються ІМЗО головам Конкурсних комісій у день початку їх роботи на II етапі Конкурсу.

8. Конкурсні комісії на II етапі Конкурсу:

аналізують узагальнені результати вибору оригінал-макетів підручників з кожної назви підручника, що оформлені ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) в Репозитарії;

надають пропозиції щодо формування переліку підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

10. Узагальнені результати вибору зашифрованих оригінал-макетів підручників з кожної назви підручника, що оформлені ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) у Репозитарії, разом з протоколами засідань Конкурсних комісій передаються їхніми головами в день завершення роботи на II етапі до ІМЗО, про що складаються відповідні акти приймання-передавання, які підписують голови Конкурсних комісій та директор ІМЗО.

11. Оголошення висновків Конкурсних комісій здійснюється головами або членами Конкурсних комісій наступного дня після прийняття ними рішення і проводиться відкрито із запрошенням учасників, експертів, представників ЗЗСО, ЗПТО, ЗВО громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

Протоколи засідань Конкурсних комісій у той же день оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО.

12. Дешифрування комплектів конкурсних матеріалів здійснюється Комісією ІМЗО в той день, що й оголошення висновків Конкурсних комісій, і проводиться відкрито із запрошенням учасників, експертів, представників ЗЗСО, ЗПТО, ЗВО громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

13. Результати вибору кожного ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) та узагальнені результати вибору дешифрованих оригінал-макетів підручників з кожної назви підручників, що оформлені ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) в Репозитарії, оприлюднюються на веб-сайті ІМЗО протягом двох робочих днів після завершення роботи Конкурсних комісій на II етапі Конкурсу.

14. За наявності в експертних висновках (у тому числі антидискримінаційної експертизи) на проект підручника, який пропонується включити до переліку підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету, зауважень і пропозицій щодо поліпшення його якості, учасник повинен обов'язково доопрацювати його і протягом десяти робочих днів після оголошення висновків Конкурсних комісій на II етапі Конкурсу передати доопрацьований варіант оригінал-макета підручника разом з відповіддю авторів на зауваження і пропозиції на паперових носіях до ІМЗО.

15. Учасники мають право подати апеляції не пізніше п'яти робочих днів з дня оголошення висновків Конкурсних комісій та дешифрування комплектів конкурсних матеріалів.

16. Апеляції учасників розглядаються Апеляційною комісією наступного робочого дня після завершення строку подання апеляцій.

17. Апеляційна комісія розглядає апеляції учасників стосовно порушення порядку проведення Конкурсу та інформує ІМЗО про свою позицію щодо обґрунтованості поданих апеляцій.

18. Рішення Апеляційної комісії, викладене в протоколі, доводиться листами до відома учасників, які подавали апеляції, та подається до ІМЗО протягом двох робочих днів після завершення її роботи для урахування рішення під час підготовки матеріалів для розгляду колегією МОН та прийняття відповідного рішення.

19. Рішення Апеляційної комісії оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО протягом двох робочих днів після завершення її роботи на кожному етапі.

VII. Підбиття підсумків Конкурсу

1. За результатами роботи Конкурсних та Апеляційної комісій на I та II етапах департамент загальної середньої та дошкільної освіти МОН спільно з ІМЗО готує матеріали для розгляду на колегії МОН.

2. Перелік підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету, розглядається колегією МОН згідно з доповідною запискою, підготовленою департаментом загальної середньої та дошкільної освіти МОН та ІМЗО за пропозиціями Конкурсних комісій та висновками Апеляційної комісії.

До зазначеного переліку з кожної назви підручника включаються підручники, які за результатами II етапу Конкурсу отримали узагальнений результат вибору оригінал-макетів підручників з кожної назви підручників, що оформлені ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) в Репозитарії, більше двадцяти тисяч.

Якщо жоден з підручників у межах відповідної назви підручників не отримав узагальнений результат вибору більше двадцяти тисяч, до зазначеного переліку включається один підручник з відповідної назви підручника, який отримав найкращий узагальнений результат вибору.

З кожної назви підручника до зазначеного переліку можуть також включатися підручники, які за результатами II етапу Конкурсу отримали результат вибору від десяти до двадцяти тисяч. Включення підручників до відповідного переліку здійснюється за умови надання видавництвом до ІМЗО гарантійного листа про фінансування (за рахунок власних обігових коштів або інших коштів, не заборонених законодавством) різниці між запропонованою видавництвом вартістю такого підручника і середньою вартістю підручника, що зазначена у паспорті бюджетної програми на відповідний рік.

3. Результати Конкурсу розглядаються колегією МОН у строк не більше тридцяти календарних днів після подання відповідних матеріалів.

Рішення колегії МОН є підставою для прийняття таких наказів МОН:

«Про надання підручникам грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»;

«Про затвердження переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету»;

«Про видання підручників».

Накази оприлюднюються на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті ІМЗО у триденний строк після їх підписання.

4. У разі встановлення Апеляційною комісією порушення порядку проведення Конкурсу колегія МОН може прийняти рішення про невизнання результатів Конкурсу.

У цьому випадку МОН повторно проводить Конкурс з назв підручників, стосовно яких встановлено порушення порядку проведення Конкурсу.

5. Усі документи, що стосуються Конкурсу, зберігаються в ІМЗО протягом двох років після завершення Конкурсу.

6. Після затвердження переліку підручників, ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, ознайомлюються з переліком підручників, що друкуватимуться за рахунок коштів Державного бюджету України. У разі відсутності у зазначеному переліку вибраного підручника (підручників) ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО) повторно заповнюють спеціальну електронну форму вибору електронних версій оригінал-макетів підручників в Репозитарії, яка засвідчується електронним підписом керівника цього ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

Повторний вибір проектів підручників за електронними версіями їх оригінал-макетів з кожної назви підручника схвалюється на засіданні педагогічної ради ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО), протокол якого підписують

члени педагогічного колективу, які здійснили безпосередній вибір проектів підручників. Протокол педагогічної ради протягом двох робочих днів оприлюднюється на сайті ЗЗСО (або ЗЗСО, ЗПТО та ЗВО).

7. На підставі результатів повторного вибору Комісія ІМЗО визначає остаточну кількість підручників з кожної назви підручників, що друкуватимуться за кошти Державного бюджету України. Протокол Комісії ІМЗО оприлюднюється на веб-сайті ІМЗО в той же день.

8. При виданні підручників на звороті титульного аркуша обов'язково зазначаються відомості про експертів (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності), які зробили висновок про доцільність надання підручнику грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

9. При виданні підручників за рахунок коштів Державного бюджету України видавництва, з якими укладено договори на їх видання, передають на безоплатній основі право на розміщення на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті ІМЗО електронних примірників підручників (у pdf-форматі) для безоплатного використання користувачами мережі Інтернет строком на п'ять років.

VIII. Фінансування Конкурсу

Витрати на проведення Конкурсу та здійснення експертизи проектів підручників здійснює МОН за рахунок коштів Державного бюджету України в межах асигнувань, передбачених МОН на зазначені цілі, а також коштів, не заборонених законодавством.

Директор департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко